

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. การวางแผนการเรียนการสอน : สื่อและกระบวนการในเอกสาร
เพื่อการพัฒนาหนังสือ **อันดับที่ 6**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

กรรรัตนจิตตเกษม. การพัฒนารายวิชาสุนทรียทางทัศนศิลป์สำหรับนักศึกษา **ระดับปริญญา
ตรี** ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

กาญจน์ ภาคสุวรรณ, บุญส่ง วรวัฒน์ และสมพงษ์ กาญจนผลิน. **หนังสือเรียนวิชาศิลปะ
ศึกษา ศ.101-102 "ศิลปะกับชีวิต 1-2"** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช, 2542.

กาญจน์ ภาคสุวรรณ, บุญส่ง วรวัฒน์ และสมพงษ์ กาญจนผลิน. **หนังสือเรียนวิชาศิลปะ
ศึกษา ศ.203-204 "ศิลปะกับชีวิต 3-4"** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช, 2542.

กาญจน์ ภาคสุวรรณ, บุญส่ง วรวัฒน์ และสมพงษ์ กาญจนผลิน. **หนังสือเรียนวิชาศิลปะ
ศึกษา ศ.305-306 "ศิลปะกับชีวิต 5-6"** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช, 2542.

กาญจน์ ภาคสุวรรณ. **ผลของการสอนแบบทักษะกระบวนการสำหรับวิชาศิลปะกับชีวิตตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรง
เรียนมัธยมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยา
นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.**

กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ธนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม
และแบบฝึกศิลปะศึกษา รายวิชา ศ.101 "ศิลปะกับชีวิต 1"** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) .
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.

- กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ถนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม และแบบฝึกศิลปะศึกษา** รายวิชา ศ.102 "ศิลปะกับชีวิต 2" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.
- กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ถนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม และแบบฝึกศิลปะศึกษา** รายวิชาศ.203 "ศิลปะกับชีวิต 3" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.
- กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ถนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม และแบบฝึกศิลปะศึกษา** รายวิชาศ.204 "ศิลปะกับชีวิต 4" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.
- กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ถนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม และแบบฝึกศิลปะศึกษา** รายวิชาศ.305 "ศิลปะกับชีวิต 5" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.
- กาญจนา ก่อสันติมุขัง, ประภัสสร เหมือนวงษ์ญาติ และมานพ ถนอมศรี. **หนังสือกิจกรรม และแบบฝึกศิลปะศึกษา** รายวิชาศ.306 "ศิลปะกับชีวิต 6" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมกซ์, 2540.
- กาญจนา คุณารักษ์. **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์; 2527.
- กาญจนา ศรีสวัสดิ์. **สอนประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไรจึงจะน่าสนใจ. วารสารศึกษาศาสตร์ มอ. 6 (สิงหาคม 2532-มีนาคม 2533) : 17-21.**
- กำจร สุนพงษ์ศรี. "ประวัติศาสตร์ศิลปะศึกษา" **ครูศิลป์. 2 (2530) : 9-24.**
- กীরติ บุญเจือ. **ปรัชญาศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- เกษร ธิตะจारी. **กิจกรรมศิลปะสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- เกษร ธิตะจारी. **การสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา**, เอกสารประกอบการสอน.
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปะศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- เกษร ธิตะจारी. **การสอนศิลปะให้แก่เด็กในสหรัฐอเมริกา. วารสารครุศาสตร์ 1(กรกฎาคม-กันยายน 2536) : 119-121.**

- เกษร ธิตะจारी. ผลการใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหาโดยเน้นการจัดการชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาศิลปะศึกษาของนิสิตคณะครุศาสตร์. เงินทุนเพื่อการวิจัยคณะครุศาสตร์ปี 2542. ภาควิชาศิลปะศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- เกษร ธิตะจारी. ศิลปะชั้นนำ. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530 (อัดสำเนา).
- จำเนียร ศิลพานิช. หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์, 2538.
- เฉลิม นาศิริรักษ์, บันเทิง ชลช่วยชีพ และนลินี ณ นคร. หนังสือเรียนรายวิชา ศ.101-ศ.102 ศิลปะกับชีวิต 1-2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2535.
- เฉลิม นาศิริรักษ์, บันเทิง ชลช่วยชีพ และนลินี ณ นคร. หนังสือเรียนรายวิชา ศ.203-ศ.204 ศิลปะกับชีวิต 3-4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2535.
- เฉลิม นาศิริรักษ์, บันเทิง ชลช่วยชีพ และนลินี ณ นคร. หนังสือเรียนรายวิชา ศ.305-ศ.306 ศิลปะกับชีวิต 5-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2535.
- เฉลิม มลิลลา. เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ชะลอ พงษ์สามารถ. ศิลปะสำหรับครูมัธยม. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2534.
- ชูศักดิ์ เพรชคอทธิ. การจำแนกประเภทงานและประเมินงานศิลปะตามทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ใน **สูจิบัตรนิทรรศการศิลปกรรม ครั้งที่ 6 วิทยาลัยครูพระนคร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, 2527.
- โชดก เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.101 "ศิลปะกับชีวิต 1" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- โชดก เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.102 "ศิลปะกับชีวิต 2" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- โชดก เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.203 "ศิลปะกับชีวิต 3" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- โชดก เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.204 "ศิลปะกับชีวิต 4" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

- พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- โชค เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. **หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.305 "ศิลปะกับชีวิต 5" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3** ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- โชค เก่งเขตรกิจ และสุดใจ ทศพร. **หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ.306 "ศิลปะกับชีวิต 6" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. **เทคโนโลยีการสอน : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2533.
- ดนัย ไชยโยธา. **หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2534.
- ต่อต้าน ธำริเกษ. **สภาพและปัญหาของการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.**
- ทวีเกียรติ ไชยยงศ. **แนวโน้มการสอนศิลปะศึกษาในทศวรรษหน้าในหนึ่งทศวรรษทัศนศิลป์สวนดุสิต.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปะศึกษา คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, 2532.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. **พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูธนบุรีสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, 2533.
- ไทเลอร์, ลาร์ฟ ดับบลิว. **หลักการพื้นฐานของหลักสูตรและการสอน .** แปลโดย หอม ดลยานนท์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- อึ้ง บัวศรี. **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.
- อึ้งศักดิ์ อึ้งเลิศฤทธิ์. **ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และการศึกษาด้านศิลปะศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตร ศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน ทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.**
- นิพนธ์ ทวีกาญจน์. **การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์หลักสูตรวิทยาลัยครู ปีพุทธศักราช 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.**

- นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. ศิลปศึกษาสำหรับครูประถม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตีรณสาร, 2525.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- ประวรรณ ดวงรัตน์. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 25414.
- ประภิต บัญศุศย์. ประวัติศาสตร์ศิลป์-โบราณคดีทางพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2521. (อัดสำเนา).
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการศึกษา-ยกเครื่องทางปัญญา : ทางรอดจากความหายนะ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. การวิจัยและพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ 1 (กรกฎาคม-กันยายน 2534) : 69-73.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. "ศิลปะกับชีวิตประจำวันของเด็ก" สื่อบัตรการแสดง ศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยครั้งที่ 1. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเพาะช่าง, 2523.
- ปิ่น มาลากุล, มล. ปฏิรูปการศึกษา : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518.
- พ่วง มีนอก. สุนทรียศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- พัชริน สงวนไพโรจน์. การสำรวจสถานภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- พิษณุ ศุภนิมิตร. รูปการอภิปรายการวิจารณ์ทัศนศิลป์ ใน รายงานการสัมมนาการวิจารณ์ศิลปะ. มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- พีรพงษ์ กุลพิศาล. มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2531.

- พูนสม ไชยวิทย์. แนวคิดทางการเรียนการสอนของครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา
ศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบสอบถาม. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ
การพิมพ์, 2534.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. ศิลปศึกษา:ความเป็นมา ปรัชญา หลักการ วิวัฒนาการด้านหลักสูตร
ทฤษฎีการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "ศิลปศึกษา
ในทศวรรษหน้า". กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาทัศนศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. เอกสารประกอบการสอนทฤษฎีความรู้และศิลปศึกษา. ภาควิชาศิลปะ
และวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
(อัดสำเนา)
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปศึกษา ศ.101 "ศิลปะกับชีวิต
1" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับ
ปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปศึกษา ศ.102 "ศิลปะกับชีวิต
2" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับ
ปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปศึกษา ศ.203 "ศิลปะกับชีวิต
3" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับ
ปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปศึกษา ศ.204 "ศิลปะกับชีวิต
4" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับ
ปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปศึกษา ศ.305 "ศิลปะกับชีวิต
5" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับ
ปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.

- มานพ ถนอมศรี และคณะ. หนังสือกิจกรรมและแบบฝึกศิลปะศึกษา ศ.306 "ศิลปะกับชีวิต 6" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : พรีเมียร์กราฟฟิกส์, 2542.
- รวีวรรณ ภูมิชัย. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2538.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- ลำพอง บุญช่วย. การสอนเชิงระบบ. ปทุมธานี : วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาจกรณ, 2530.
วรรณณา เจียมทะวงส์. ทักษะพื้นฐานของการผลิตสื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์, 2534.
- เลิศ อานันท์ชนะ. แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการสอนศิลปะ. วารสารวิทยากร 24 (15 กรกฎาคม 2516) :28-35.
- วราภรณ์ คุนาลัย. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.
- วไลพร คุณทัย. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู, 2530.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2542.
- วารีย์ ติระจิตร. การพัฒนาการสอน สังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครูศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2527.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธารนครการพิมพ์, 2525.
- วิชาการ, กรม. กระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงานนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.

- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคตตามแนวหลัก
สูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- วิชาการ, กรม. **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
 2527.
- วิชาการ, กรม. **คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.** กรุงเทพมหานคร : ยูไน
 เต็ดโปรดักชั่น, 2521.
- วิชาการ, กรม, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542.** สำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : พรินทวาทกราฟฟิค, 2542.
- วิชาการ, กรม. รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาดนตรีศึกษา และ
นาฏศิลป์ศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา 5-6 มิถุนายน 2539, โรง
 แรม การ์เด็นบิชริสเซอร์ท เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี.
- วิชาการ, กรม. **หนังสือเรียนศิลปศึกษา "ศิลปะกับชีวิต" ศ.101-102** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม
 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
 กรุงเทพมหานคร : ครูสภา, 2542.
- วิชาการ, กรม. **หนังสือเรียนศิลปศึกษา "ศิลปะกับชีวิต" ศ.203-304** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตาม
 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหา
 นคร : ครูสภา, 2542.
- วิชาการ, กรม. **หนังสือเรียนศิลปศึกษา "ศิลปะกับชีวิต" ศ.305-306** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตาม
 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหา
 นคร : ครูสภา, 2542.
- วิชาการ, กรม. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521.** กรุงเทพมหานคร : ครูสภา,
 2520.
- วิชาการ, กรม. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).**
 กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2533.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. การวางแผนการเรียนการสอน : **สื่อและกระบวนการ, ใน**
เอกสารเพื่อพัฒนาหนังสืออันดับที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา, 2540.

- วินัย ไฉมดี. ศิลปะศึกษาในสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. สุนทรียศาสตร์ คุณค่า และปรัชญา. ใน เอกสารสัมมนาศิลปะศึกษา. หน้า 36 กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2516.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. เหตุผลที่มาของงานศิลปะ. ในครุศิลป์ 1. หน้า 5-11. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2527.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. ศิลปะศึกษาในสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. กิจกรรมและครุศิลป์ศึกษา. ศิลปะศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนธรรมาภรณ์, 2526.
- วุฒิ วัฒนสิน. ศิลปะศึกษา : แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. วารสารรัฐสมิแล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2542) : 47-60.
- วุฒิ วัฒนสิน. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครุศิลป์ศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. รายงานการวิจัยเรื่องภาพรวมการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายพุทธศักราช, 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยทางการศึกษา, 2535.
- ศุภีพร วงษ์สุวรรณ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครุศิลป์ศึกษาระดับประถมศึกษาตามแนวศิลปะศึกษาแบบ ดีบีเออี ของครุผู้สอนศิลปะศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สงัด อุตธานนท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สน สีมাত্রัง. เกณฑ์การวิเคราะห์และวิจารณ์ศิลปะ ใน มัณฑนศิลป์ 27. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาการพิมพ์, 2527: 95-132.

- สมบัติ แสงรุ่งเรือง. **สู่การสอนทั่วไป**. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์, 2524.
- สมโภชน์ ทองแดง. **การวิจารณ์ศิลปะ วารสารครุศาสตร์** 22 (กรกฎาคม-กันยายน 2536) : 36-42.
- สังคม ทองมี. **ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษา และผู้ให้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สันติ คุณประเสริฐ. **สื่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สามัญศึกษา, กรม. **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการ วิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2533.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนา การมัธยมศึกษาหน่วยที่ 7-10**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 2537.
- สุธา ศาสตรี. **สรุปการอภิปรายการวิจารณ์ทัศนศิลป์ ใน รายงานการสัมมนาวิจารณ์ศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.**
- สุนทร ศรีรักษา. **พื้นฐานการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : หัดถโกศลการพิมพ์, 2522.
- สุพิน บุญชูวงศ์. **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2535.
- สุภาพรณ์ อุ่นเมตตาจิต. **การศึกษาการสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุมน อมรวิวัฒน์. **สมบัติพิเศษของการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. **วิธีการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาครุศาสตร์การไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2538.

- สุลักษณ์ ศรีบุรี. การวัดและการประเมินผลทางศิลปศึกษา. ใน เอกสารสรุปการอภิปราย เรื่องบน
เส้นทางการพัฒนาศิลปศึกษา. หน้า 44-56. ลพบุรี : ศูนย์การพิมพ์วิทยาลัยครูเทพสตรี,
2530.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา 2702601 สถิติประยุกต์สำหรับ
พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. การแบ่งบทในรายงานการวิจัยเอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา
2702601 สถิติประยุกต์สำหรับพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.
- เสริมศรี ไชยศรี. พื้นฐานการสอน. เชียงใหม่ : พระสิงห์การพิมพ์, 2539.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. กิจกรรมการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2537.
- อารี สุทธิพันธุ์. ประวัติศาสตร์ศิลป์. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- อำไพ ตีรณสาร. การวัดและประเมินผลศิลปศึกษา. (online) Available from E-mail : [http : //
www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ac.eval.htm](http://www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ac.eval.htm) [10/5/45]
- อำไพ ตีรณสาร. ขยายมุมมองทางการศึกษา. (online) Available from E-mail : [http : //
www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ampai/visperc.htm](http://www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ampai/visperc.htm) [10/5/45]
- อำไพ ตีรณสาร. ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา. (online) Available from E-mail : [http : //
www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ampai1/ampai/theory.htm](http://www.pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai/ampai1/ampai/theory.htm)
- อิทธิ คงคาภูถ. ศิลปวิจารณ์. โลกศิลปะ 2 (มกราคม-มีนาคม 2524) : 4-10.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. การทำวิจัยเชิงสำรวจ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน.
กรุงเทพมหานคร : ฟีนีซ์พับลิชชิง. 2532.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพมหานคร :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อุบล ตูจันดา. หลักและวิธีสอนศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2532.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson. Defining and Structuring Art Criticism for Education. **Studies in Art Education**. 34 (1994: 199-208)
- Armstrong, C. L. Effect of Training in an Production Questioning Method on Teacher Questioning and Student Responses. **Studies in Art Education**. 34(4) : 209-221, 1993.
- Balambal V. **Inter-disciplinary approach in historical research**. Eleventh IADA Conference International Association of Historians of Asia Colombo. 1-5 August, 1988.
- Barkan, M. Transition in Art Education : Changing Conception of Curriculum Content and Teaching. **Art Education**. 15(7, 1962) : 12-18.
- Bates, J. K. **Becoming an art teacher**. United States : Custom/Bawden (VHP Group), 2000.
- Beardsley, M. **Aesthetic : Problem in the Philosophy of Criticism**. New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1958.
- Beardsley, M. C. and Schweller, Herbert M. (eds.). **Aesthetic Inquiry : Essays on Art Criticism and Philosophy of Art**. California: Dickson Pub, 1967.
- Best, J. W. **Reserch in Education 4th ed**. Eglewood Cliff, New Jersey : Prent-Hall, 1981.
- Broudy, H.S. **Enlightened Cherishing : An Essay on Aesthetic Education**. Illinois : University of Illinois Press, 1972.
- Chalmers, G. DBAE as Multicultural Education. **Studies in Art Education**. 45 (3, 1992).
- Chapman, L. H. **Approaches to Art in Education**. United States of America : Harcourt Brance Jovanovich Inc, 1978.
- Clark, G; Day, M.D. and Greer, W. Discipline-Base Art Education : Becoming Student of art. **Journal of Aesthetic Education**. 21 (2, 1987) : 129-196.
- Croce, B.S. **Human Characteristic and School learning**. New York, 1982.
- Day, M.D. Discipline-Based Art Education in Secondary Classroom. **Studies in Art Education**. 28 (4, 1987) : 234-242.
- Delacruz, E. M. and Dunn, P.C. The Evolution of Discipline-Based Art Education. **Journal of Asthetic Education**. 30 (3, 1996) : 67-82.
- Delacruz, E. M. and Dunn, P.C. DBAE : The next generation. **Art Education**. 40 (1, 1995) : 46-53.

- De Vera, L.L. **Theoretical Guidelines for Developing a Discipline-based Art Teacher Education Program in the Philippines (Discipline-based Art Education, Art Education)**. (online) 1996. Available from : [http : // cdnet3.car.chula.ac.th](http://cdnet3.car.chula.ac.th).
- Dewey, J. **Art and Education**. Merion, Da., Barnes Foundation Press, 1970.
- Dunnahoo, D. E. Content analysis of elementary art teacher preparation textbooks : a study of the status of discipline-based art education in art teacher preparation text (textbook analysis). **Dissertation International Abstract**, 1992.
- Efland, A.D. Curriculum antecedents of discipline based art education. **Journal of Aesthetic Education** 13 (1) : 13-25.
- Feinstein, H. Meaning and Visual metaphor. **Studies in Art Education**. 23(2), 1982 : 45-55.
- Feldman, E. B. **Varieties of Visual Experience**. 2nd ed. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice-Hall, 1982.
- Good, C. V. **Dictionary of Education**. New York : Mc Grew-Hill, 1959.
- Gray, W.B. **Student teaching in Art**. Pennsylvania : International Textbook Company, 1960.
- Greer, D. W. Development in Discipline-Based Art Education (DBAE) : From Art Education Toward Arts Education. **Studies in Art Education**. 34(2,1992) :91-101.
- Greer, D. W. Discipline-Based Art Education : Approaching Art as a Subject of Study. **Studies in Art Education**. 25 (4,1984) : 212-218.
- Hamblen, K.A. THE EMERGENCE OF NEO-DBAE. **Art Education Content and Practice in a Postmodern Era**. Virginia : NAEA, 1997.
- Henry, C. Parallels Between Student Responses to works of Art and Existing Aesthetic Theory. **Studies in Art Education** 37(1) : 47-54, 1995
- Hills, P. J. A . **Dictionary of Education**. London : Routledge & Kegan Payl, 1982.
- Johansen, P. O. An Art Appreciation-Oriented teaching Model for Visual Aesthetic Education, 1978. **Dissertation Abstracts International**. 50 (1979): 5270 A.
- Joyce and Weil. **Model of Teaching**. 2nd Ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 1980.
- Kreitler and Kreitler. **Psychology of Arts**. Duke University Press Durham, 1972.
- Lensing, K. M. **Art, Artist and Art Education**. New York : Mc Graw-Hill, 1976
- Linderman, E. W. **Teaching Secondary School Art**. 2nd ed. Iowa : WM.C. Brown, 1980.

- Lowenfeld, V. **Creative and Mental Growth**. New York : The Macmillan, 1975.
- MacGreger, R. N. An Outside View of Discipline-Based Art Education. **Studies in Art Education**. 26(4,1985) : 241-246.
- Marty, M. "What Do You Teach. When you Teach History". **The Social Studies** 74(January-February 1983) : 10-13.
- Mittler, G. A. "Art Criticism" Paper present of the Conference of Visual Art Criticism at Rajaphat Institute, Suean Dusit, Bangkok; Thailand, 20-22, December, 1994.
- Mittler, G.A. **Art in Focus**. Ohio : Macmillan/McGraw-Hill, 1994.
- Mittler, G.A. Clarifying the decision-making process in art. **Studies in Art Education** 25 (1) : 14-22.
- Read, H. **Education Through Art**. Faber and Faber, 1958.
- Smith, R.A. The Changing image of art education :Theoretical antecedents of discipline-base art education. **Journal of Asthetic Education**. 21 (2,1987) :3-34.
- Taran, C. Discipline-based art education :from theory to practice, challenges of implementation. **Dissertation International Abstract**, 1997.
- Tyler, R.W. **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicago : University of Chicago Press, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มะลิฉัตร เอื้ออานันท์
นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา
3. รองศาสตราจารย์ วุฒิ วัฒนสิน
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
4. นายประเทศ สุขสถิตย์
นักวิชาการระดับ 7 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ
5. นายสาทร เจริญภักดี
อาจารย์หมวดวิชาศิลปศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มประชากรที่ทำการเก็บข้อมูล

รายชื่อโรงเรียน	เขต
1. มัธยมวัดเบญจมบพิตร	<u>เขตดุสิต</u>
2. วัดราชาธิวาส	
3. โยธินบูรณะ	
4. วัดน้อยนพคุณ	
5. ราชวินิต มัธยม	
6. วัดอินทาราม	<u>เขตธนบุรี</u>
7. ศึกษานารี	
8. มัธยมวัดดาวคณง	
9. ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์	
10. ทวีธาภิเษก	<u>เขตบางกอกใหญ่</u>
11. วัดประดู่ในทรงธรรม	
12. ฤทธิณรงค์รอน	
13. พุทธจักรวิทยา	<u>เขตบางรัก</u>
14. สตรีวัดมหาพฤฒาราม	
15. เทพศิรินทร์	<u>เขตป้อมปราบฯ</u>
16. วัดสระเกศ	
17. สายปัญญา	
18. สามเสนวิทยาลัย	<u>เขตพญาไท</u>
19. เบญจมาชਾਲัย	<u>เขตพระนคร</u>
20. มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์	
21. วัดบวรนิเวศ	
22. วัดราชบพิธ	
23. วัดสังเวช	
24. สตรีวิทยา	
25. สอนกุหลาบวิทยาลัย	
26. เจ้าพระยาวิทยาคม	<u>เขตยานนาวา</u>
27. นนทรีวิทยา	

28. ไตรมิตรวิทยาลัย	<u>เขตสัมพันธวงศ์</u>
29. โปธิสารพิทยากร	<u>เขตตลิ่งชัน</u>
30. มหรรณพาราม	
31. วัดน้อยใน	
32. สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	
33. วัดปากน้ำพิทยาคม	
34. ชีโนรสวิทยาลัย	<u>เขตบางกอกน้อย</u>
35. มัชฌมวัดนายโรง	
36. สตรีวัดระฆัง	
37. สุวรรณารามพิทยาคม	
38. สนวนอนันต์	
39. มัชฌมวัดดุสิตาราม	
40. เทพลีลา	<u>เขตบางกะปิ</u>
41. บางกะปิ	
42. มัชฌมวัดบึงทองหลาง	
43. รัตนโกสินทร์สมโภชน์บางขุนเทียน	<u>เขตบางขุนเทียน</u>
44. ทวีธาภิเษก 2	
45. รัตนโกสินทร์สมโภชน์บางเขน	<u>เขตบางเขน</u>
46. พระโขนงวิทยาลัย	<u>เขตพระโขนง</u>
47. วชิรธรรมสาริต	
48. จันทรประดิษฐาราม	<u>เขตภาษีเจริญ</u>
49. ไชยฉิมพลีพิทยาคม	
50. วัดนवलนรดิศ	
51. วัดรางบัว	
52. สตรีวัดอัมพรสวรรค์	
53. เศรษฐบุตธรมำเพ็ญ	<u>เขตมีนบุรี</u>
54. สตรีเศรษฐบุตธรมำเพ็ญ	
55. แจงร้อนวิทยา	<u>เขตราชบุรีบูรณะ</u>
56. บางปะกอกพิทยาคม	
57. พรตพิทยพยัต	<u>เขตลาดกระบัง</u>
58. เทพศิรินทร์ร่มเกล้า	

59. รัตนโกสินทร์สมโภชน์
60. มัธยมวัดหนองแขม เขตหนองแขม
61. มัธยมวัดหนองจอก เขตหนองจอก
62. บดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)2
63. พืทยาลงกรณ์พิทยาคม
64. ประชาราษฎรอุปถัมภ์ เขตห้วยขวาง
65. จันทรหุ่นบำเพ็ญ
66. ศีลาจารย์พิพัฒน์ เขตบางซื่อ
67. ราชันนทาจารย์สามเสนวิทยาลัย
68. สุวรรณสุทธารามวิทยาลัย
69. ศรีอยุธยา เขตราษฎร์เทวี
70. สันติราษฎรวิทยาลัย
71. มักกะสันพิทยา
72. ยานนาเวศพิทยาคม เขตสาทร
73. วัดสุทธาวาราม
74. สตรีศรีสุริโยทัย
75. วัดบวรมงคล เขตบางพลัด
76. วิมุตยารามพิทยากร
77. ลาดปลาเค้าพิทยาคม เขตลาดพร้าว
78. สตรีวิทยา2 มัธยมศึกษาดอนตัน
79. นวมินทร์ราชูทิศ กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม
80. บางกะปิสุขุมนพพันธ์อุปถัมภ์
81. บดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)2
82. วัดราชโอรส เขตจอมทอง
83. มัธยมวัดสิงห์
84. บางมดวิทยา
85. สีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตดอนเมือง
86. ดอนเมืองจตุรจินดา
87. สารวิทยา เขตจตุจักร
88. หอวัง
89. ปทุมคงคา เขตคลองเตย

90. สายน้ำผึ้ง
91. ราชดำริ เขตประเวศ
92. นวมินทร์ราชินูทิศ เบญจมราชาลัย เขตคลองสามวา
93. นวมินทร์ราชินูทิศ สตรีวิทยา 2
94. กุณนทีรุทธารามวิทยา เขตดินแดง
95. สุรศักดิ์มนตรี
96. ทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา
97. นวมินทร์ราชินูทิศ สตรีวิทยาพุทธมณฑล
98. วัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ
99. ราชวินิตบางแคปานซำ เขตบางแค
100. ปัญญาวรรคุณ
101. สิริรัตนารุ เขตบางนา
102. ศึกษานารีวิทยา เขตบางบอน
103. นवलนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก
104. บดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) เขตวังทองหลาง
105. รัชมิ่งคลาภิเษกนวมินทร์ราชินูทิศ บดินทรเดชา
106. เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า เขตสะพานสูง
107. นวมินทร์ราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษา
108. ศรีพฤฒา
109. ฤทธิยะวรรณาลัย เขตสายไหม
110. เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เขตสวนหลวง
111. ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง เขตหลักสี่
112. มัชฌิมวิद्याตุดอง เขตวัฒนา
113. ราชวินิตบางเขน

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้ทำการวิจัย

นางสาวคณิงหา สุภานันท์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร

ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนศิลปศึกษา วิชาบังคับแกนศิลปศึกษา, รายวิชาศิลปะกับชีวิต(สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] และกรอกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

[] 1.ชาย

[] 2.หญิง

2. อายุ

[] 1. ต่ำกว่า 26 ปี

[] 2. 26-30 ปี

[] 3. 31-35 ปี

[] 4. 36-40 ปี

[] 5. 41-46 ปี

[] 6. 47-50 ปี

[] 7. 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษาและสาขาวิชาที่ท่านสำเร็จการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชา.....

[] 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สาขาวิชา.....

[] 3. ปริญญาโท สาขาวิชา.....

[] 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการสอน

4.1) ระยะเวลาในการเข้ารับราชการ

[] 1. ต่ำกว่า 5 ปี

[] 2. 5-10 ปี

[] 3. 11-15 ปี

[] 4. 16-20 ปี

[] 5. 21 ปีขึ้นไป

4.2) ประสบการณ์ในการสอน วิชาศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

[] 1. ต่ำกว่า 5 ปี

[] 2. 5-10 ปี

[] 3. 11-15 ปี

[] 4. 16-20 ปี

[] 5. 21 ปีขึ้นไป

5. ระดับชั้นที่ท่านสอน วิชาศิลปศึกษา, สาขาทัศนศิลป์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1.ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2.ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. สาขาวิชาที่ท่านรับผิดชอบในรายวิชาศิลปะกับชีวิต
- 1.ทัศนศิลป์เพียงอย่างเดียว 2.ทัศนศิลป์-ดนตรี
- 3.ทัศนศิลป์-นาฏศิลป์ 4.ทัศนศิลป์-ดนตรี-นาฏศิลป์
7. หน้าที่อื่นที่ท่านต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนวิชาศิลปศึกษา
1. ไม่มี 2. มี (โปรดระบุ).....
8. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในเชิงวิชาการเกี่ยวกับวิชาศิลปศึกษา
- 1.เป็นประจำ 2.มากพอสมควร 3.น้อยครั้ง 4.ไม่เคย
- 8.1) ท่านศึกษาจากแหล่งความรู้ใดบ้าง
- 1.การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ 2.ทางอินเทอร์เน็ต
- 3.หนังสือวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 4.การเดินทางไปดูงานจากสถานที่จริง
- 5.การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้รู้
- 6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 8.2) หากท่านเลือกตอบข้อ1 และ/หรือ ข้อ4
- ท่านเข้าร่วมกิจกรรมครั้งล่าสุด เมื่อ (โปรดระบุวัน/เดือน/ปี).....
- กิจกรรมคือ (โปรดระบุชื่อโครงการหรืองาน).....
- 8.3) หากท่านเลือกตอบข้อ3 ท่านบอกรับเป็นสมาชิกหนังสือหรือเอกสารวิชาการทางศิลปศึกษาหรือไม่
1. ไม่ได้เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิก (โปรดระบุชื่อหนังสือ/วารสาร).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
บังคับแกนศิลปศึกษา, รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

ความหมายของตัวเลือก

- * หากท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- * หากท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับ เห็นด้วย
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง เห็นด้วย
- * หากท่านเห็นว่า ไม่แน่ใจ ในข้อความนั้น
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่แน่ใจ
- * หากท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับ ไม่เห็นด้วย
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่เห็นด้วย
- * หากท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

รายการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
<u>กิจกรรมที่ท่านเห็นสมควรปฏิบัติ</u> 1. การอธิบายที่มาของศิลปะ ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ 2. การอธิบาย ถึงความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือถูกสร้างขึ้นโดยสัตว์กับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น 3. การอธิบายถึงคุณค่า และความงามของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กับสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ 4. การยกตัวอย่าง และอธิบายประวัติของแหล่งโบราณสถาน ที่งานศิลปะยุคต่าง ๆ ถูกค้นพบ 5. การอธิบายต้นกำเนิด และลักษณะของลวดลาย ที่พบเห็นจากที่ต่างๆ 6. การอธิบายประวัติความเป็นมา ของงานจิตรกรรม 7. การทดลองผสมสี แม่สีวัตถุธาตุ ตามวงล้อสี 8. การอธิบายหลักขององค์ประกอบศิลป์ 9. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์ 10. การอธิบายถึงคุณค่าของงานจิตรกรรม 11. การปฏิบัติงานจิตรกรรม 12. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของงานภาพพิมพ์ 13. การอธิบายถึงคุณค่าของงานภาพพิมพ์ 14. การปฏิบัติงานภาพพิมพ์ ประเภทต่าง ๆ 15. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของงานประติมากรรม 16. การอธิบายถึงคุณค่าของงานประติมากรรม					

รายการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. การปฏิบัติงาน งานประติมากรรม (แกะสลัก, หล่อ, ปั้น, โคร่ง ลวด ฯลฯ)					
18. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของงาน ศิลปะ เทคนิคสื่อผสม					
19. การปฏิบัติงานงานศิลปะ เทคนิคสื่อผสม					
20. การอภิปรายถึง คุณค่าของการสร้างสรรค์งานศิลปะ จาก วัสดุเหลือใช้					
21. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุเหลือใช้ (เปเปอร์มาเช่, เครื่องแขวน, ภาพปะติด, บัตรอวยพร ฯลฯ)					
22. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของศิลปะไทย					
23. การอภิปรายถึงคุณค่าของศิลปะไทย					
24. การนำผู้เรียนเข้าชมพิพิธภัณฑ์ หรือโบราณสถาน เพื่อศึกษา ศิลปะของแต่ละยุคสมัยในรูปแบบต่าง ๆ					
25. การสังเกตความแตกต่างในด้านรูปแบบ และประโยชน์ใช้สอย ในงานศิลปะในห้องถิ่นของตน และงานศิลปะต่างท้องถิ่น แล้ว อภิปรายว่า เหตุใดในแต่ละท้องถิ่นจึงมีการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะที่แตกต่างกัน					
26. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของงาน สถาปัตยกรรม					
27. การเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งก่อสร้าง ในสถาบัน ศาสนาว่ามีหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร เช่น โบสถ์, วิหาร, พระ สถูป, เจดีย์ เป็นต้น					
28. การอภิปรายถึงคุณค่าของงานสถาปัตยกรรม					

รายการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
29. การปฏิบัติงานศิลปะไทย (การเขียนลายไทย, ศิลปหัตถกรรม, ศิลปะพื้นบ้าน ฯลฯ)					
30. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมาของงานศิลปะสากล					
31. การอภิปรายถึงคุณค่าของศิลปะสากล					
32. การอภิปรายเปรียบเทียบลักษณะของศิลปะไทยกับศิลปะสากล					
33. การอภิปรายเปรียบเทียบ ความแตกต่างของรูปแบบงานศิลปะสาขาต่างๆในแต่ละยุคสมัย					
34. การอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมา ของการออกแบบ					
35. การอภิปรายถึงคุณค่าของการออกแบบ					
36. การปฏิบัติงานงานด้านการออกแบบพานิชศิลป์ (ออกแบบตัวอักษร, เครื่องหมาย, ตรา, โฆษณา, บรรจุภัณฑ์, ฯลฯ)					
37. การปฏิบัติงานงานด้านการออกแบบตกแต่งภายใน					
38. การนำผลงานศิลปะของแต่ละคนมาร่วมกันอภิปราย และติ ชม					
39. การอภิปราย และให้คำแนะนำ ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผลงานศิลปะ					
40. การเขียนใบงาน วิจารณ์ผลงานศิลปะ					
41. การยกตัวอย่างผลงานศิลปะ ของศิลปินระดับโลกที่เห็นได้ชัดเจนว่าไม่มีคุณสมบัติด้านความสวยงาม เหตุใดจึงมีคุณค่าทางสุนทรียภาพ					
42. การอภิปรายถึงคุณค่า ของลักษณะเฉพาะตัวในผลงานศิลปะที่ศิลปินสร้างขึ้น					

รายการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
43. การอภิปรายเปรียบเทียบ และตั้งข้อสังเกตในการทำงาน ระหว่างตัวนักเรียนเอง กับศิลปิน เช่น - เวลาใช้ในการปฏิบัติงาน - การฝึกฝนทักษะในการปฏิบัติงาน					
44. การสังเกต และอภิปรายถึงส่วนประกอบปลีกย่อย ในผลงาน ศิลปะ					
45. การตีความเรื่องราวในผลงานศิลปะ					
46. การบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผลงานศิลปะ					
47. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกของตนเองตาม แนวทางที่ถนัด					
48. การทำสมุดสะสมภาพผลงานศิลปะของตนเอง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบังคับ
แกนศิลปศึกษา, รายวิชาศิลปะกับชีวิต(สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกิจกรรมศิลปศึกษา ที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ ในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาศิลปะกับชีวิต

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
ศิลปศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวคณิงหา สุภานันท์ เกิดวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2541

